

BASIN BİLDİRİSİ
(ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI-İZMİR,4 Ekim 2011)
DEĞERLİ BASIN MENSUPLARI

Kamuoyunun ve basınıımızın bildiği gibi 3573 Sayılı Zeytinciliğin Islahı, Yabancıların Aşılattırılması Hakkındaki Kanunumuz (kısaca Zeytincilik Kanunu), yaklaşık 10 yıldır başta maden kanunu değişikliği çerçevesinde olmak üzere birçok kez değiştirilmek üzere girişimde bulunulmuş, her defasında ülkemiz bütün zeytincileri ile kamuoyunun tepkileri ve milli iradenin kararı ile değişiklik girişimleri gerçekleştirilememiştir.

Son olarak 26 Haziran 2010 tarihinde çıkarılan Maden Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair 5995 Sayılı Kanun ile zeytincilik kanunumuz değiştirilmek istenmiş, TBMM Genel Kurulundan bütün partilerin oy birliği ile yapılmak istenen değişiklik hükümleri çıkarılarak reddedilmiştir. Bu sonuncusuyla birlikte TBMM, 3573 Sayılı Zeytincilik Kanununda yapılmak istenen değişiklik girişimlerini 4 kez reddetmiştir.

3573 Sayılı Zeytin Kanunumuz, anavatani Anadolu olan zeytin ağacının korunması, gelişerek yaygınlaşması için dünyaya örnek nitelikteki yasamızdır. Zeytincilik Kanunu, dün olduğu gibi bu gün milyonlarca insanın yaşamını, milyarlarca lira katma değer üreten sayısız işletme ve kurumun çalışmalarını doğrudan etkileyen, düzenleyen, Ülkemiz tarımsal gelişmesi içindeki rolü ile de bütün ülke insanını ilgilendiren bir yasa niteliğindedir.

Zeytincilik Yasamızın değiştirilme girişimleri ve önerileri, demokrasinin, ulusal iradenin temel kurumu olan yasama organı TBMM'nde her defasında oy birliği ile reddedilmişken, şimdi de Zeytincilik Kanunu Yönetmeliğinde idare tarafından değişiklik yapılarak Zeytincilik Kanunu işlevsiz hale getirilmek istenmektedir. (Yasa hükümlerine birçok yönden aykırılıklar taşıyan Yönetmelik değişiklik taslağı ve yönetmeliklerin karşılaştırılması ektedir).

Böyle bir girişim gerçekleşmesi durumunda;

- Demokrasinin temel kurumları yasama, yürütme, yargı erklerinin işlevi, **demokrasinin temelini oluşturan güçler ayrılığı** ilkesini ortadan kaldırılmış olacaktır,
- Başta Anayasanın bütünü olmak üzere, özelde 45,56,90 madde hükümlerine doğrudan aykırıdır.
- Yönetmelik, yasal düzenlemenin amir özelliğini ortadan kaldıran bir hukuksuzluk manzumesi olması düşünülmese bile hukukun ihlali anlamındadır.
- Tarım ve Köyişleri Bakanlığının temel görevi ülkemiz tarımsal üretiminin ve bu çerçevede zeytinciliğin geliştirilmesi, ülke insanının sağlıklı beslenmesi için önlem alınması ve planlamalar yapması gerekirken yürütmekle yükümlü olduğu Zeytincilik Yasasını, çıkarmak isteğinde olduğu Yönetmelikle işlevsiz kılma girişimi kabul edilemez.
- Sayısız mahkeme kararı ile Zeytincilik Kanununa kaşı yapılan ihlaller mahkum edilmişken, hukukun arkasına dolaşma girişimleri hukuk devletine olan inanç ve bağlılığın dumura uğratılmasıdır.
- Zeytin, adalet ve barışın simgesidir. Dinginliği, sabrı, güngörmüşlüğü de temsil eder. Yıllardan beri yana bu dinginliği bıkmadan-usanmadan karmaşa ile ihlal edilmekle elde edilmek istenen amaç ve çıkarları, kamuoyunun yanı sıra zeytin ağaçlarımız da bilmektedir.
- **Zeytinliklerin ve Zeytincilerin yok edilmesi anlamına gelecek Zeytincilik Kanunu Yönetmeliğinin değiştirilmesinin gerçekleşmesi durumunda gelinen nokta, zeytinciliğimizin ve sözün bittiği yer olacaktır.** Oysa;
- Konseyimizce Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile ortak bir hedef doğrultusunda hareket edilerek, anavatani Anadolu olan zeytini, gelecek altı yıl içinde öncelikle halihazırda dünya beşinciliği konumundan İspanya'nın ardından ikinci sıraya taşımak, 21'nci yüzyılın nihai hedefi olarak da dünyada söz sahibi lider bir ülke olmasını sağlamak olarak belirlenmiştir. Bu çerçevede Tarım ve Köy işleri Bakanlığımızca zeytincilik sektörü desteklenmiş, özellikle yeni dikim alanlarına yapılan fidan destekleri ile zeytin ağacı varlığımız son altı yılda yaklaşık %50 artarak 160 milyon adete yükselmiştir. Halihazırda 150 bin ton olan ortalama zeytinyağı üretimimiz 2015 de 700 bin ton olarak belirlenmiştir. Ayrıca Meclisimizde oy birliği ve yüksek nitelikli konuşmalar ve zeytincilik hedefleri belirtilerek çıkarılan Uygun Bulma Kanunu aracılığıyla Ülkemizin 20 Şubat 2010 tarihinden itibaren 12 yıllık bir ayrılıktan sonra Uluslararası Zeytin Konseyi (COI)' ne yeniden üye olması da Yüce Meclisimizin iradesi ile ve zeytinciliğe verdiği önem çerçevesinde gerçekleşmiştir.
- Bu hedef doğrultusunda zeytinciliğin sorunları ve yol haritası 2006 ve 2009 yıllarında iki kez TBMM Zeytincilik Araştırma Komisyonlarında ele alınmıştır. Bu Komisyonlar, tüm yörelerde kişi kurum ve kuruluşlarla görüşmüş, yurt içi ve yurt dışında zeytinliklerde, zeytin ve zeytinyağı işleme ve üretim ve sanayi tesislerinde incelemelerde bulunmuş, çalışmalar sonunda bilimsel niteliğe sahip yaklaşık 300'er sayfalık iki

İrtibat Adresi: Tepekule, Anadolu Cad. No:40, K.5, D:509 35010-Bayraklı/İZMİR

Tel: 0 (232) 486 11 63 **Faks:** 0 (232) 486 11 64

E-mail: uzzk@uzzk.org **Web:** www.uzzk.org

rapor hazırlanarak kitap haline getirilmiş ve güncelliğini korumaktadır. Bu raporlarda da görüleceği gibi milli irade Zeytincilik Kanununun ilgili amir hükümlerinin korunması yönünde gerçekleşmiştir.

- Zeytincilik, Türkiye’ de yaklaşık 500 bin ailenin geçim kaynağını, işlenen tarım alanlarının % 3,5’ünü oluşturan bir sektördür. Zeytin üretimi tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de sağlıklı beslenmede, istihdam sağlanmasında ve diğer sanayi kollarına Pazar yaratmada, yüksek katma değeriyle doğrudan ve dolaylı yoldan 10 milyon kişinin geçimini sağlamada, tarımsal ve sosyo ekonomik yönden ciddi bir önem taşımaktadır.
- Son 2 yıllık ortalamaya göre, zeytinyağı üretimimiz 150 bin ton olup bu üretimin değeri yaklaşık 500 milyon dolardır. 2015 de bu değer yaklaşık 700 bin ton zeytinyağı için yaklaşık 3 milyar dolar olacaktır
- Son 2 yıllık ortalamaya göre, sofralık zeytin üretimimiz yaklaşık 350 bin ton olup bu üretimin değeri yaklaşık 700 milyon dolardır. 2015 de bu değer yaklaşık 3,5 milyar dolardır.
- Bu ekonomik getiriler birkaç yıl veya 15-20 yıllık bir süre ile sınırlı değildir. Zeytin ağacı Anadolu’ da altı bin yıldır insanoğlunun, geçim, beslenme, sağlık ve güzellik kaynağı olarak görevini sürdürmektedir. Dünya var oldukça da insanlığa ve çevreye hizmete devam edecektir. Bu yönüyle yer yüzünde hiçbir madenin getirisi zeytin ağacının toplam getirisi kadar olamaz.
- Zeytin ağaçların ilki ve ölümsüzdür. Bütün dinlerin kutsal kitaplarında bahse konu edilen kutsal zeytin ağacının doğumu 6000 yıl önce anavatanı Anadolu gerçekleşmiştir. Tarihte zeytincilikle ilgili ilk kanunlar olan Solon Kanunlarında zeytinliklerin düzenlenmesine ilişkin kararlar yer almış ve zeytin ağacını kesenlerin ölümle cezalandırılmasına karar verilmiştir. Üyelik yolunda çalışmalar içinde bulunduğumuz Avrupa Birliğinde ise zeytin ve zeytinyağı 136/66 EEC tüzüğü ile 1966 yılından itibaren başlayan ve AB toplam mevzuatının yaklaşık %3 üne tekabül eden ve 5000 sayfayı bulan tüzüklerle düzenlenmiştir. Buna göre zeytin üreticisi başta olmak üzere tüm sektör, zeytin ve zeytinyağı üretimi desteklenmiş, köyden kenti önlemek üzere daha az kayırlı yöreler başta olmak üzere ilave destekler verilmiştir. Ayrıca Avrupa Birliğinde (EEC) 2019/93 sayılı Tüzük ile geleneksel zeytin sahalarında zeytinliklerin muhafaza edilmesi için yardım verilmektedir. Dünyanın en büyük zeytin üreticisi olan İspanya’ da uçsuz bucaksız zeytinlikler hiçbir surette madencilik veya sanayi tehdidi altında değildir. Başta maden olmak üzere kimyasalların kısıtlanması ile zeytin ağacı yaban hayvanları özellikle tavşan ve keklıklar için adeta doğal bir barınak haline dönüşmektedir.
- AB Zeytin ve Zeytinyağı Mevzuatının tüm içeriği incelendiğinde ülkemizdeki zeytin ağacı sayımızın AB’ ye giriş sürecine kadar mümkün olan en üst sayıda arttırılmasının icap ettiği ulusal menfaatlerimiz açısından önemlidir. AB ulusal garantilenmiş miktara konu olan zeytinyağı miktarını ve bu oranda yardımlarını belirli sayıda ağaca ve bunlardan elde edilen ürüne vermektedir. Bu anlamda AB Üyeliğimiz gerçekleşinceye kadar geçen sürede mevcut ağaç sayımız ulusal garanti miktarı ve üretim yardımlarına esas tutarları oluşturacaktır. Dolayısıyla nedeni ne olursa olsun zeytin ağaçlarının kesilmesine, alanlarının daraltılmasına neden olabilecek bu tür teklifler ya da girişimler ne ulusal çıkarlarımız ne de AB politikamız ile bağdaşmayacaktır.
- Zeytincilik Kanununun 20 nci maddesinin İnci fıkrasında “zeytinlik sahaları içinde ve bu sahalara 3 km mesafe”..... hususu gelişigüzel değil bilimsel gerekçelerle hazırlanmıştır. Zira, herdem yeşil bir bitki olan zeytinde fotosentez üniteleri olan yaprakların herhangi bir madde ile güneş ışığını geçirmeye engel film tabakası halinde kaplanması ile bitkinin fotosentez aktivitesinin azalması, vejetatif gelişmesi için kullanacağı bitki besin maddeleri üretimindeki azalış nedeni ile gelişmesinin gerileyeceği, ayrıca çiçeklenme döneminde polen tozunun tutunarak çimlenmesine yarayan özel sıvı ile nemli bulunan dişicik tepesinin dışarıdan herhangi bir su çekici madde ile kaplanması halinde polen tozunun çimlemeyeceği ve yumurtalığın döllenenmesi sonucu meyve tutumu olmayacağı bilinmektedir. Ayrıca toz, duman gibi unsurların meteorolojik olaylarla ve hava akımıyla oldukça uzak mesafelere taşındığı da bilinmektedir. Örneğin, 2007/2008 üretim sezonunda Suriye üzerinden gelen tozlu ve sıcak hava akımının atmosferde değişimi ile havadan çaur şeklinde yağması ile Antakya, Kilis, Nizip vb gibi yöre zeytinlerinin çiçeklenme döneminde döllenmeyi olumsuz etkileyerek verimsiz bir yıl yaşanmasına neden olmuştur. Bu duruma zaman zaman daha uzak ülkelerden (Sahra Çölü) kalkan toz bulutları da neden olabilmektedir. Bu örnekle madenlerin neden olacağı toz veya duman ile kirli atıkların rüzgarın ve yer altı sularının taşıma etkisi ile Km’ lerce taşınabileceği ve bu nedenle 3 km sınırının keyfi olmayıp mesafenin daha da arttırılması gerektiği bilimsel olarak görülmektedir.
- Zeytin dünyada ve ülkemizde stratejik bir üründür. Bu önemi de gün geçtikçe artmaktadır. Ülkemizde yaklaşık 10 milyon kişinin doğrudan ve dolaylı geçim kaynağıdır. Zeytincilik Yönetmeliğinde görüş istenen Kurumlardan; başta sektörün çatı kuruluşu niteliğinde UZZK olmak üzere hemen tamamı tarafından olumsuz görüş bildirilmişken değişiklik girişimindeki ısrar manidardır.

İrtibat Adresi: Tepekule, Anadolu Cad. No:40, K.5, D:509 35010-Bayraklı/İZMİR

Tel: 0 (232) 486 11 63 **Faks:** 0 (232) 486 11 64

E-mail: uzzk@uzzk.org **Web:** www.uzzk.org

- Zeytincilik Yasası'nın 20. Maddesi yasanın omurgası niteliğindedir. Böylesi bir değişiklikte yasa bütünüyle hükümsüz hale dönüştürülmek istenmektedir. Bu teklifin Madencilik Sektörü Başkanlar Konseyi Birliği tarafından verilen değişiklik talebi ile neredeyse bire bir örtüşmesi ve TBMM' de milli irade tarafından oy birliği ile red edilmesine rağmen değiştirilmeksizin aynen getirilmesi sektörümüzce endişe verici olarak algılanmakta ve infial yaratmaktadır.
- Bilindiği gibi, 1 Aralık 2009 tarihinde TBMM' de "2005 Uluslararası Zeytinyağı ve Sofralık Zeytin Anlaşması'na Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair 5929 Sayılı Kanun" kabul edilmiştir. Genel Kurulda kanun ile ilgili yapılan görüşmelerde bütün siyasi parti sözcülerinin ülke ve dünya zeytinciliğinin artan önemine ve zeytinciliğimize dair yüksek nitelikli konuşmalar yaptığı tutanaklarla sabittir.
- Türkiye zeytin ağacının genetik anavatanıdır, zeytinin tüm dünyaya yürüyüşünün başlangıç noktasını teşkil etmektedir ve zeytin bu anlamda dünya mirasıdır. Değişiklik, bu potansiyel ve değerlerin ortadan kaldırılması anlamına da gelecektir.
- Ülkemiz son yıllarda, zeytincilik alanında ulusal ve uluslar arası arenada önemli büyüklüklere ulaşmıştır. Marka ülke hedefine hızla yürümektedir. Yurt içinde onlarca milyar büyüklüğü ile ifade edilecek ekonomik değerde yatırımlar yapılmıştır. Böylesi bir değişiklikle bu yatırımların kaynağı ortadan kaldırılmış olacaktır.
- Bugüne kadar zeytincilik yasasında yapılmak istenen değişiklik girişimlerine, başta sektör olmak üzere bilim dünyası da karşı çıkmıştır. Zeytinci yörelerdeki bütün siyasi partiler, ortak bildiri ile Zeytincilik Yasasında değişiklik yapılmaması istemini TBMM'ne başvurusu ile bildirmiştir. İçinde bulunduğumuz günlerde zeytinci bölgeler ve Ülkemizin diğer yörelerinde yaşayan 100 bini aşkın kişinin imzalı dilekçesinin TBMM Başkanlığına verilmiş olması da bu konudaki toplumsal duyarlılığın en yakın örneğini göstermektedir.

Sonuç olarak, Ülkemiz, Zeytinlikler ve Zeytincilerimiz açısından son derece önem taşıyan mevcut Zeytincilik Yasası Yönetmeliğimizin değiştirilmeksizin mevcut haliyle bırakılması, sektörünün tamamının ortak görüşüdür. Saygılarımızla...

UZZK Yönetim Kurulu Adına

Dr. Mustafa TAN

Ulusal Zeytin ve Zeytinyağı Konseyi Yönetim Kurulu Başkanı